

	Mariagerfjord Kommune
Dokumenttype	Instruks Mariagerfjord kommune
Udarbejdet af	Instruksgruppen
Dato	Ajourført februar 2023.
Godkendt af	Afdelingsledelsen Ældre og Omsorg d. 6.3.2023

Emne	Medicinhandling inkl. dispensering (dosering)
Målgruppe	Sygeplejersker (SPL) og social- og sundhedsassistenter (SSA). Sygeplejestuderende og SOSU-elever varetager medicindispensering i henhold til beskrevne retningslinjer i uddannelserne.
Formål	At medicin dispenseres korrekt, så borgerne får den ordinerede medicin.
Medicin Ordination, ændring og seponering	<p>Det er lægen, som ordinerer, ændrer og seponerer medicin.</p> <p>Lægerne og sygehusene har et ordinationssystem, der kan sende til og modtage fra databasen FMK (Fælles Medicin Kort).</p> <p>Kommunen modtager lægens ordination/ændring/seponering via en opdatering fra FMK, og disse hentes og behandles minimum 1 gang i døgnet alle ugens dage. Hvis opdateringen omhandler ordination af medicin skal opdateringen først hentes og behandles, når medicinen er i hjemmet.</p> <p>Lægen kan i visse tilfælde mundtligt ordinere nyt medicin over telefonen eller ved tilsyn. I disse situationer skal lægen hurtigst muligt derefter oprette ordinationen i FMK. Indtil ordinationen kommer som opdatering fra FMK oprettes en lokal ordination på medicinskema i omsorgssystemet.</p>
Medicinskema i Omsorgssystemet	<p>Der skal altid være et ajourført medicinskema, der indeholder givningstidspunkter og bemærkninger for den ordinerede medicin. Medicinskemaet må kun foreligge elektronisk.</p> <p>Oplysninger i omsorgssystemet kan ikke ses af læge eller sygehus.</p> <p>Medicinens aktuelle handelsnavn skal fremgå af borgerens medicinskema i kommunens omsorgssystem.</p> <p>Kommunens medarbejdere må kun hjælpe en borger med kosttilskud (vitaminer, fiskeolie m.m.), hvis det er ordineret i FMK eller en læge har vurderet, at præparatet ikke giver problemer i forhold til aktuelle lægemiddelordinationer. Ved ok fra læge oprettes præparatet som en lokal ordination, og der noteres i bemærkningsfeltet: ”Ok fra læge(navn)” samt dato for lægens godkendelse.</p> <p>Medicininformation i omsorgssystemet skal ALTID være ajourført.</p>

Specielt for risikomedicin	<p>Der skal udvises særlig opmærksomhed ved dispensering af de 7 risikosituations lægemiddelgrupper:</p> <ul style="list-style-type: none">• Antidiabetika• Antikoagulantia• Lavdosis Methotrexat• Kalium• Opioider• Gentamicin• Digoxin <p>Risikosituationslægemidler - Styrelsen for Patientsikkerhed (stps.dk)</p> <p>Da der er stor risiko for patientsikkerheden ved dispensering af ovennævnte lægemiddelgrupper, er det vigtigt, at der søges sparring med SPL eller SSA, hvis man er i tvivl.</p>
Marevan	<p>Lægen ordinerer Marevan struktureret via FMK. Det vil sige at dosis og dag/tidspunkt overføres til medicinskemaet i kommunens omsorgssystem via FMK opdatering.</p> <p>Akutte ordinationer kan modtages mundtligt og der oprettes lokalordination.</p>
Medicin givet ”efter skriftlig aftale”.	<p>Aftaler med lægen om kontrol af INR skal fremgå af helbredstilstanden cirkulation.</p> <p>Den skriftlige aftale skal noteres i præparatets bemærkningsfelt.</p>
Ramme-ordination	<p>Der er indgået aftale med de praktiserende læger i Mariagerfjord Kommune:</p>
Paracetamol	<p>Paracetamol fast eller p.n.: Egen læge ordinerer ”rammen” f.eks. tbl. Paracetamol 500 mg. 2 tabletter max 4 gange i døgnet. Herefter styrer SPL / SSA op- og nedtrapning efter borgerens behov uden lægens involvering. (Besluttet på møde i kommunalt lægeligt udvalg d. 24.11.15)</p>
Laksantia	<p>Laksantia: Læge ordinerer laksantia fast eller p.n. Herefter styrer SPL/SSA op- og nedtrapning efter borgerens behov uden lægens involvering. (Besluttet på møde i kommunalt lægeligt udvalg d. 5.10.20)</p>
Tidsbegrænset ordination	<p>Ved tidsbegrænset ordination (f.eks. antibiotika) skal der være overensstemmelse mellem ordinationen fra lægen og det aktuelle medicinskema i forhold til anførte behandlingsdage.</p> <p>Hvis den tidsbegrænsede ordination ikke kan dispenseres pga. f.eks. ”skæve” givningstidspunkter, må der tages direkte fra originalemballage. Der dokumenteres som vanlig på medicinskemaet i omsorgssystemet som udleveret eller givet.</p>
Mærkning	<p>Doseringsæsker (ikke låg) skal mærkes:</p>

	<p>Alle æsker skal mærkes med navn og CPR-nr., når kommunens personale håndterer medicinen.</p> <p>De sidste fire cifre i CPR-nr. kan evt. erstattes af bolig nr./adresse, hvis borgeren ikke ønsker fuld cpr.nr. på æsker.</p> <p>Etuiet til æskerne skal mærkes med henholdsvis uge 1 og uge 2.</p>
Dispensering af medicin	<p>SPL eller SSA dispenserer medicin i doseringsæsker og er ansvarlig for korrekt dispensering i henhold til lægeordination. Ved tvivl kontaktes SSA eller SPL.</p> <p>Der må ikke ligge medicin i samme rum i doseringsæsken til 2 forskellige givningstidspunkter – f. eks. kl. 7.30 og kl. 8. Ved behov for ekstra rum kan der f.eks. benyttes skillerum eller separat doseringsæske.</p> <p>Dispensering af medicin foretages ud fra medicinskemaet i omsorgssystemet og så vidt muligt sammen med borgeren.</p> <p>Borgerens tilstand observeres:</p> <ul style="list-style-type: none">• Hvordan har borgeren det?• Tal med borgeren om, hvornår tabletterne skal tages og hvordan f.eks. før/efter maden.• Tal med borgeren om virkning og bivirkning af medicin. <p>Ved dispensering indgår følgende:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kontroller, at det er borgerens navn, der står på den medicinbeholder, der skal ophældes medicin fra. Hvis mærkat med borgerens navn, ordination mm er placeret på en yderemballage, skal denne bibeholdes indtil tømt.• Doseringsæsker med ophældt medicin skal være mærket korrekt• Ugedagene for medicindispenseringen skal stemme overens i doseringsæskerne.• Der dispenseres kun til de antal hele dage, hvor man kan dosere alle præparater på borgerens medicinskema.• Kontrollér at antallet af tabletter på medicinskemaet er det samme, som antallet af tabletter i doseringsæskerne.• Al den medicin, som borgeren er i behandling med, skal være i borgerens medicinbeholdning.• Der skal altid skrives anbrudsdato på medicinske salver, dråber, insulinpenne mm.• Kontrollér at medicinens holdbarhedsdato ikke er overskredet. Dette gælder også medicin ”ikke i brug”.
Dokumentation	<p>Når SPL/SSA har opmålt og kontrolleret medicin i omsorgssystemet -> ”Dispensering” vil dette fremgå af historikken under der enkelte præparat, og der skal ikke dokumenteres yderligere.</p>

Dosisdispenseret medicin	<p>Hvis kommunens medarbejdere er borgeren behjælpelig med administration af dosisdispenseret medicin, skal der være et medicinskema i omsorgssystemet med al borgerens medicin – både det, som er dosisdispenseret samt evt. øvrig medicin.</p> <p>Ved levering af nye dosisposer kontrolleres medicinen til det første døgn:</p> <ul style="list-style-type: none">• Antallet af tabletter i dosisposerne sammenholdes med medicinlisten.• Der skal være korrekt navn og personnummer på dosisposerne. <p>Ved lægeordineret dosisreduktion må kun SPL fjerne tabletter fra dosisposerne og kun hvis præparatet kan sikkert identificeres. Medicinen hældes i doseringsæsker.</p> <p>Ved ny tidsbegrænset ordination må præparatet tages fra original emballage. Der må også doseres i en doseringsæske, hvis det er doserbart. Dette noteres i handlingsanvisningen for medicinadministration samt evt. bemærkningsfeltet på medicinlisten.</p> <p>Der sættes en seddel på æsken med dosispakket medicin, hvor der står: ”Husk ekstra medicin”.</p>
Medicin, som ikke kan dispenseres på forhånd	<p>Medicinen fremgår af medicinskema i omsorgssystemet. Det gælder f.eks. øjendråber, medicinsk plaster, flydende medicin o. lign. Personalet tager medicinen direkte fra originalemballage og kvitterer i omsorgssystemet umiddelbart efter administration for, at medicinen er givet.</p> <p>Husk at skrive anbrudsdato på navnelabel på medicinske salver, dråber, insulinpenne mm</p> <p>For medicinske plastre er gældende, at der også skal dokumenteres på separat skema for både påsætning og aftagning af plastre. Skemaet skal opbevares sammen med emballagen med plastre. (Skema til at printe findes i Nexus)</p>
Medicinbestilling	<p>Når der er behov for at bestille medicin tilstræbes, at der bestilles så der kun skal bestilles ca. 1 gang om måneden - inkl. ikke doserbart medicin (f.eks. dråber og plastre) samt selvadministreret medicin.</p> <p>SPL/SSA bestiller medicin elektronisk via omsorgssystemet.</p> <p>Borger informeres om, hvilken medicin der er bestilt. Der kan med fordel gøres brug af den udarbejdede seddel med de bestilte præparater oplistet.</p> <p>Borgeren kan bruge sedlen ifm. afhentning/modtagelse af medicin. (Seddel til at printe findes i Nexus)</p>
Modtagelse af medicin	<p>De borgere som kan, skal selv hente medicin på apoteket.</p> <p>Apoteket bringer medicin ud til borgere samt plejehjem/hjemmepleje /botilbud efter individuelle aftaler. Medicinen skal sendes til borgeren og kun i velbegrundede tilfælde til Hjemmeplejen/Sygeplejen.</p>

Afhentning af akut medicin	<p>På plejecentre modtages medicin i aflåst kasse. Apotek, SSA /SPL har nøgle til kassen. Kassen opbevares i aflåst rum.</p> <p>Når medicin modtaget fra apoteket tages i brug, skal SSA/SPL kontrollere, om den medicin der er modtaget er den samme, som den medicin, der er bestilt og lægen har ordineret.</p> <p>Afhentning af akut medicin varetages af</p> <ul style="list-style-type: none">• Pårørende• Taxa <p>På botilbud kan medicinen afhentes af personalet.</p>
Opbevaring af medicin	<p>Doseringsæsker og øvrig medicin opbevares så vidt muligt i borgerens bolig inkl. medicin til opbevaring i køleskab.</p> <p>Medicinen kan opbevares i aflåste medicinrum i adskilte medicinbokse (f.eks. botilbud, sygeplejeklinik m.m.)</p> <p>Medicinen opbevares utilgængeligt for uvedkommende.</p> <p>I specielle situationer kan det forekomme, at medicinen opbevares i aflåste medicinbokse og f. eks. kun udleveres til x antal dage efter aftale med læge og/eller borgeren.</p> <p>Medicin, der ikke er i brug skal opbevares adskilt fra medicin, der er i brug (evt. i en plasticpose) og tydelig mærket ”ikke i brug”.</p> <p>Borgere og pårørende, som selv dispenserer medicin, er alene ansvarlige for administration og opbevaring af medicin.</p>
Oprydning i medicin	<p>Medicinen er borgerens ejendom, udskrevet til eget brug og må ikke anvendes af andre. Medicinen gennemgås løbende med henblik på udløbsdato – også den medicin, der ikke er i brug.</p> <p>Medicinrester, der skal kasseres – for eksempel fordi holdbarheden er overskredet eller hvor etiketten er blevet ulæselig – skal afleveres til destruktion på apoteket af borger eller pårørende. Hvis de ikke er i stand til at aflevere medicinen på apoteket, skal medicinen lægges i en plastpose i aflåst kasse til apoteket, der sørger for destruktion.</p>
Dødsfald	<p>SSA/SPL skal opfordre de pårørende til en afdød til at aflevere restmedicin på apoteket. (Også morfin og andre afhængighedsskabende lægemidler)</p> <p>SSA/SPL skal sørge for at restmedicin bliver afleveret til apoteket, hvis borgeren ikke har pårørende.</p>
Hygiejne og sikkerhed	<p>Håndhygiejne før- og efter medicindispensering – se instruks</p>

	<p>Ved brug af engangspincet må den ikke bruges til dispensering hos flere borgere, men kan opbevares hos den enkelte borger til senere brug. Hvis medicinen berøres under dispensering, skal handsker anvendes – dog altid ved cytostatica.</p> <p>Bordplader i eget hjem, hvor der dispenseres medicin, skal så vidt muligt være ryddet og synlig ren.</p> <p>På flader hvor der dispenseres medicin til flere borgere, skal fladen desinficeres mellem hver dispensering (f.eks. sygeplejeklinik, botilbud m.m.)</p> <p>Det påhviler den enkelte SPL/SSA at overholde de almindelige sikkerhedsregler i forbindelse med bortskaffelse af risikoaffald f.eks. kanyler – se VAR.</p>
Lovgrundlag	<ul style="list-style-type: none">• Vejledning om ordination og håndtering af lægemidler, VEJ nr. 9079 af 12. februar 2015 https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=168156• Korrekt håndtering af medicin, Styrelsen for Patientsikkerhed, 2. udgave, november 2019. https://stps.dk/da/ansvar-og-retningslinjer/vejledning/haandtering-af-medicin/~media/OE30EDB960FA47DBA41FDA577A0AB979.ashx• Risikosituationslægemidler, Styrelsen for Patientsikkerhed. https://stps.dk/da/laering/risikoomraader/risikosituationslaegemidler/• Vejledning om sygeplejefaglig journalføring VEJ nr 9521 af 01/07/2021 https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2021/9521• Identifikationsvejledning VEJ nr. 9808 af 13/12/2013 https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2013/9808 Specielt punkt 5.4.2